

JUGOSLOVANSKI OBRATNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRATNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

8 Din., za pol leta 4 Din.; posamezna številka velja Din. 0'75. — Inserati po dogovoru. —

Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica štev. 3.

Vsi tisti naročniki, ki še dosedaj niso poravnali naročnine, naj to takoj storijo, ker jim bomo sicer list ustavili!

Ob zaključku.

Ko zaključujemo zadnjo številko tega letnika, želimo vsem cenjenim naročnikom srečne in zadovoljne božične praznike ter najboljše Novo leto.

Napredujemo! Ta vesela zavest nas navdaja, ko primerjamo naše delo lanskega leta z letošnjim. Naš list, kakor tudi naša organizacija postaja vedno bolj uvažanja vreden faktor v državi. Vztrajno in nesebično delo za povzdigo slovenskega obrtništva rodi bogate sadove. In po tej poti moramo naprej do našega končnega cilja.

Jugoslovanska obrtna zveza kot centrala posameznih Obrtnih zvez je to leto živahno delovala. Ponosni smo, da se je ustanovilo obilno število novih podružnic, medtem ko so se polagoma tudi stare dvignile iz prejšnje povojne zaspanosti. Naše nove Obrtne zveze, med katerimi omenimo samo najbolj agilne, kot v Št. Vidu nad Ljubljano, Radovljici in v Mariboru, imajo že dosedaj obilo zaslug na polju obrtniškega preporoda tako v političnem, kakor strokovnem oziru. Pa tudi Dolenjska, z dosedaj najmočnejšo Obrtno zvezo v Fari pri Kostelu in drugo v Novem mestu se je začela gibati in buditi obrtništvo, zbirajoč jih na temelju krščanskih načel. Obilni shodi, ki so jih priredile posamezne podružnice pod okriljem centralne zveze, tako posebno za boj bolniške blagajne v Šent Vidu nad Ljubljano in prilikom obrtne razstave v Mariboru, kamor so z velikim navdušenjem prihiteli obrtniki iz cele Slovenije, pričajo o živahnem gibanju naših prerojenih in probujenih vrst. Posebno se

nam zdi vredno omeniti naše ljubljansko obrtništvo, ki je pri zadnjih občinskih volitvah častno izvršilo svojo nalogo. Kljub velikim finančnim težkočam, s katerimi se ima boriti naša organizacija, smo storili vse, kar se je pač pri najboljši volji dalo storiti. Centrala je čestokrat povabila zastopnike vseh obrtniških panog, svoje odbornike, našo katoliško inteligenco, sploh vse, ki so bili pripravljeni sodelovati. Odzvali so se vsi častno in zato jim bomo vedno hvaležni. Le s pomočjo teh je centralno tajništvo reševalo ogromno število došlih dopisov glede različnih posredovanj, prošenj in vprašanj.

Na drugi strani omenimo naše glasilo, kateremu smo v veliki meri razširili obzorje s tem, da smo priobčevali članke iz svetovnega gospodarstva, kjer smo po vrsti obravnavali posamezne države. Ker smo za prihodnje leto pridobili nekaj novih sotrudnikov, bomo list še bolj izpopolnili. Želimo pa predvsem dopisov cenjenih naročnikov o tamkajšnjih obrtniških razmerah, kar bo obilo pripomoglo k medsebojnemu spoznanju in teženju našega obrtništva. To leto smo pridobili lepo število novih naročnikov. Razširimo to število še bolj! Vsak obrtnik, pristaš SLS mora biti naročen na svoje stanovsko glasilo. Izvršite ob Novem letu velikopotezno agitacijo za naš list. Čim več naročnikov, tem boljši bo list in tudi cenejši. Apeliramo pa tudi na naše cenjene naročnike, da nam vsaj deloma povrnejo naš trud s tem, da redno plačajo naročnino, da tudi mi lahko pravočasno zadostimo svojim obveznostim. Vsled večkratnega poviška cen v tiskarni smo tudi mi prisiljeni za malo vsoto zvišati naročnino. List bo stal za prihodnje leto 12 dinarjev, kar je za današnje razmere malenkostna vsota, posebno pa še z ozirom na druge liste.

Letošnja bilanca je razveseljiva. To nas pa ne sme motiti, da bi mirovali. Stopimo v prihodnjem letu s podvojeno silo

na delo, v boj za potrebe našega obrtništva, kateremu izvajati boljše stališče je naša častna naloga in dolžnost!

Obrtno šolstvo v Jugoslaviji.

(Dalje.)

TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA V LJUBLJANI.

(preje: Državna obrtna šola.)

Zdi se nam, da je potrebno, da se enkrat dotaknemo tudi našega največjega slovenskega obrtnega zavoda, to je, naše stare obrtne šole, ali kakor se zdaj imenuje: Tehniške srednje šole. — Predno pa se dotaknemo bistva vprašanja naše obrtne šole, posezimo nekoliko nazaj v zgodovino njenega postanka in razvoja.

Slovenska državna obrtna šola v Ljubljani je nastala iz strokovne šole za lesno industrijo in obrt in strokovne šole za umetno vezenje in šivanje čipk. Zavod je bil iz začetka prav majhen in je bil nastanjen v stari Virantovi hiši na Št. Jakobskem trgu, kjer je sedaj direkcija pošte in brzojava. Omenjeni dve strokovni šoli je bila stara avstrijska vlada dovolila po dolgih, hudih bojih še le leta 1888. Strokovna obrtna šola za lesno industrijo in obrt in za umetno vezenje in šivanje čipk je obstajala kot taka do l. 1911, ko se je otvorila šele prava državna obrtna šola (l. 1911.). Višja obrtna šola pa se ji je priklopila šele l. 1917.

Višja obrtna šola obsega danes sledeče oddelke:

- I. višjo stavbno,
- II. višjo strojno,
- III. strojno delovodsko,
- IV. elektrotehnično delovod. šolo,
- V. stavbno rokodelsko šolo,
- VI. mojstrsko šolo za stavbno in pehištveno mizarstvo,
- VII. strokovno šolo za lesno in karpno kiparstvo,

VIII. specialni tečaji za obrtnike (črevljarški, krojaški itd.),

IX. javna risarska in modelirska šola,

X. žen. obrt. šola za šivanje perila, izdelovanje obleke (prikrojevanje), vezenje,

XI. strokovni tečaji za izobrazbo učiteljev na obrtno nadaljevalnih šolah,

XII. keramični oddelek.

Med vojno l. 1917, ko je Avstrija še vedno upala, da zmaga, je torej dovolila, da se državna obrtna šola povzdigne v višjo obrtno šolo. Pri imenu »Višja obrtna šola« moramo konstatirati sledeče: l. 1917 je višja obrtna šolska oblast (v Avstriji) razširila obrtno šolo tako, da je ustanovila 1. višjo stavbno šolo in 2. višjo strojno šolo. V ti dve šoli (bolje: oddelka) so imeli vstop le oni učenci, ki so dovršili četrti razred srednje šole (4. gimn. razrede, 4 realke ali 3 (4) meščanske šole. — Torej višja stavbna in višja strojna šola je prav za prav nadaljevanje srednje šole (gimnazije), seveda v mehanično-tehnični smeri, odnosno v stavbinski smeri. Vsak dijak, ki prestopi v višjo stavbno, oziroma v višjo strojno šolo iz dokončane srednje šole, mora še študirati 4 leta, bodisi stavbinsko, bodisi mehanično-tehnično smer. — Po štirih letnikih (oddelkih) mora položiti iz glavnih predmetov zrelostni izpit (maturo). Zrelostni izpit usposablja dijaka-absolventa, da more stopiti v prakso pri kakem avtoritativnem podjetniku in po dveh letih zadovoljive prakse lahko prične na svojo roko — svojo karijero. Seveda pri tem ne smemo pozabiti, da morajo dijaki višje stavbne šole po končanem prvem tečaju tretjega letnika iti en tečaj v prakso h kakemu oblastno priznanemu podjetniku (stavbeniku) t. j. od 15. marca — do inkl. 15. ozir. do 30. sept., tako da dijaki III. letnika višje stavbne šole začno svoj drugi šolski tečaj šele v prihodnjem šolskem letu. — Vsak dijak pa mora iz prakse prinesiti zadovoljivo spričevalo dotičnega podjetnika, pri katerem je bil v praksi.

Višja strojna pa nima takozvane prakse, pač pa ima za to nadomestilo v delavnicah. Dijaki višje strojne šole imajo svoje praktične delavnice s stroji. V teh delavnicah se vadijo vsa 3 ozir. 4 leta praktično, kar je najnujnejše potrebno. Zato imajo v te svrhe lastne delovodje in učitelje-profesorje, inženirje, ki jim vse potrebno razkažejo. Po končanih (dobro uspelih) 4 letnikih polagajo maturo iz glavnih predmetov kakor tudi iz učnega jezika (slovenščine). Matura jim daje prednost do enoletnega prostovoljstva kakor tudi do obiska tehnike. — Višja obrtna šola t. j. višja stavbna in višja strojna, (vsaka traja 4 leta) se je leta 1920 oziroma 1921 prekrstila na predlog profsorskega zbora v »Tehniško srednjo šolo«. — Ta naslov

torej pritiče v resnici samo višji stavbni in višji strojni šoli, ne pa vsem drugim oddelkom, katere smo spredaj navedli.

(Dalje prihodnjič.)

Smoter denarja.

V knjigi »Valutno vprašanje«, ki je izšla pred kratkim izpod peresa dr. Jana v Mariboru, obravnava avtor valutne razmere. Povzemamo glavne misli iz prvega oddelka te knjige, kjer govori o zgodovini in službi denarja.

Pri starih Latincih je predstavljala denar živina, po kateri so ga tudi imenovali. Ta denar so gonili okrog, ga shranjevali v hlevih in po njem določevali ceno in vrednost s tem zamenjanih stvari. Živina kot denar temu sredstvu ni dobro služila. Bilo je to veliko preokorno in preveliko plačilno sredstvo. Stari Slovani so prodajali izdelke in nakupovali potrebščine s platnom. Od tega izhaja beseda platniti, ali, kakor pravimo danes, platiti oziroma plačati. Platno kot denar je bil sicer boljši od živine, ni pa bil vedno enako vreden. Platno se je namreč izdelovalo v različni širokosti in debelosti kakor tudi kakovosti. Vsled tega ni bilo vedno in povsod enako plačilno sredstvo. Drugačen denar je bil v rabi pri pomorskih narodih, kjer so prišle za to v poštev kovine, kakor: železo, baker, srebro in zlato. Ta sredstva so se izkazala kot najbolj pripravna, zato se je ta vrsta denarja nagloma razširila.

Pri denarju se je šlo v prvi vrsti za lepo obliko, ker je s tem ljudem ugajalo, se ga je mnogo razpečalo in je prišlo torej v obilni meri kot zamenjalno sredstvo v poštev. Kovine so se dale točno deliti, variti in tehtati brez izgube notranje vrednosti in uporabe. Predelovalo se jo je lahko v raznovrstno orodje, posode in lišp, kar je dalo povod za obilo popraševanje in s tem ravnotako veliko zamenjalno možnost.

Kovine kot denarno sredstvo so se predelovale v palice ali okrogle plošče. Pri zamenjavanju so se tehtale ter preizkušavale, koliko da vsebujejo zlata in srebra, kateri kovini sta bili vsled velikega obrabljenja pomešani z drugimi. Prvotno je bilo tehtanje in preizkušanje čistine kovinastega denarja seveda jako otežkočeno vsled enostavnih sredstev in priprav, ki so bile tedaj na razpolago. Pozneje so države ravnale tako, da so zmešale zlato in srebro s kako drugo kovino, iz te mešanice pa napravile okrogle enako težke plošče, na katere so vtisnile težko ponaredljiva znamenja. V svrhu kontrole so objav-

ljale teže plošče ter čisto teže zlata in srebra, ki je v njej. Take plošče sedaj ni treba več tehtati kakor poprej, ko je bila masa v palicah. Tako smo dobili ne več prvotni zamenjalni pomen teh kovin, temveč splošno plačilno sredstvo, skratka denar v današnjem pomenu besede.

Države so uvedle raznoliko kovinsko denarno podlago, nekatere zlato, druge srebrno ali pa obojno. Najbolj se je izkazala zlata podlaga, ki je postala zanesljiva in splošno mednarodno uporabljiva. Razlogi so razumljivi. Zlato se je vedno zelo težko pridobivalo. Njegova uporaba za opleševanje, posodo, ogledala, pozneje pa za zobozdravniške, fotografske in podobne obrtne svrhe je bila vedno velika, kar je stalo kot protiutež napram večji pridobitvi istega. Povprečni letni vrednostni padec zlata znaša komaj polovico odstotka, kar pa se krije v mnogo večjih obrestih in ne pride veliko v poštev.

Mnogo nestalnejša je srebrna veljava vsled neenake pridelave in uporabe. Razmerje njene zamenjalne vrednosti napram zlatu je 15—36 : 1. V notranjosti države s srebrno veljavo se to toliko ne čuti, pač pa v razmerju države na zunaj do druge države z zlato veljavo. Nestalno razmerje pa kviri predvsem redne kupčijske odnose. Pri padcu srebra se blago iz take države poceni, zanj nastane večje povpraševanje, kar ima zopet za posledico dviganje cen na domačem trgu in povzročuje draginjo. Raditega so početkom tega stoletja prevzele skoraj vse države zlato podlago kot najbolj stalno.

Latinska novčna zveza, kateri pripadajo Francija, Belgija, Švica, Italija in Grška ima dvojno veljavo v razmerju zlata do srebra kakor 1 do 15½ ter je dovolila za oboje prosto kovanje, računajoč, da bo poprej navedeno razmerje ostalo stalno. Nasproti temu pa je srebro najprej občutno padlo, pozneje pa zopet narastlo, kar vse je imelo ugodna tla za špekulacije. Cena srebra naj n. pr. pade na 31 v razmerju z zlatom. Špekulant pri padanju srebra zbira zlate bankovce ter kupuje z njimi srebro, katero da zopet prekovati v srebrne bankovce. Teh mu nakujejo pri gornjem razmerju ravno enkrat toliko, kakor jih je imel poprej. To se je v resnici tudi zgodilo. Raditega je zlato zginilo iz prometa, ker je vsak vsiljeval le srebrnike, zlato pa shranjeval za špekulacije. Ko so prizadete države to uvidele, so ukinile prosto kovanje zlata ter pustile prostost samo za zlatnike. Obdržale pa so določilo, da mora vsak v postavno plačilo sprejemati tudi srebrne bankovce. Tako se je zlata denarna veljava tudi v poprej navedenih petih državah uveljavila, četudi težko.

V očigled menjajoči se vrednosti srebra in zlata, se je začelo razmišljati o drugih denarnih sredstvih. Oče marksističnih idej Karl Marks je v ta namen predlagal delo, ki bi se naj preračunalo po urah in minutah. To bi pa bila seveda še desetkrat slabša denarna veljava, ker bi nakaznice za človeško delo, z ozirom na to, da ne dela o vsi enako, ne imele nikake stalne in točne vrednostne mere. Drug nasvet je bil glede žita. O tem bi se dalo prej govoriti. Žito se vsaj v malem obratu že od nekdaj prideluje s precej enakomernimi stroški ter se tudi stalno rabi. Preračunalo se je, da bi bila to boljša valutna podlaga od zlate, ker so letne dajatve v hrani tekom časa pridobile polovico višjo veljavo kot iste v zlatu. Vendar pa je proti temu mnogo pomislekov. Kakovost žita se spreminja po letinah in podnebjju, samo pa je tudi težko prenosljivo. Žito bi se moralo deponirati v javnih skladiščih, za kar bi se izdajala nekaka pismena potrdila, ki bi potem služila kot denar. Razume se, da bi bilo takega denarja ob času žetve zelo veliko, spomladi pa, ko se žito večji del že porabi, bi ga pa zopet nedostajalo. Žito kot denarna veljava bi se podražilo in se s tem tako spočetka onemogočilo kot podlaga za denarno veljavo.

Boljševizem v Rusiji je poleg drugih reform preobrn timer tudi denarno polje. Oprijel se je poprej omenjenega Marksovega nauka ter skušal odpraviti tedanji denar s tem, da je dal tiskati bankovce v velikih množinah ter jih s tem skušal spraviti ob vso vrednost. Kot nadomestek tega so se izdajale posebne nakaznice za vse življenjske potrebščine, do katerih imej pravico vsak, ker je pač po njihovih načelih celokupna ruska lastnina komunalna last in se osebna lastnina sploh zanika. Podržavilo se je tudi delo in odkazovalo posameznikom. Za slučaje onemoglosti in bolezni bi imela skrbeti država.

Kakšne so posledice takega gospodarstva? Nakaznice so ljudje z veseljem sprejeli, toda samo tedaj, kadar se je šlo za dobrote. Delo, ki se je vsiljevalo in nakazovalo in pri katerem se niso vpoštevale nikake predprave glede nadur, pridnosti in podjetnosti, se nikakor ni obneslo. Ideja, da mora država za vse skrbeti, je vplivala skrajno demoralizujoče, kar je dalo povod, da so se dela izogibali. Ko je pa še ruski proletarijat uvidel, kako boljševiški voditelji izkoriščajo dane prilike in prenašajo vse mogoče dragocenosti v inozemstvo, se je začel buniti. Če je v Rusiji res raj na zemlji, zakaj si tisti, ki ga prorokujejo, spravljajo svoje premoženje iz tega raja. Posebno slabo so vplivale take razmere na ruske mušike, kjer je prišlo do splošne razburjenosti. Boljševiški komi-

sarji, ki so prihajali k njim po pridelke pod geslom, da je vse skupna last, so začeli na oborožen odpor. Ko so pa začeli odvezmati s silo, so si kmetje to zapomnili ter v bodoče pridelali samo toliko, kolikor so rabili za lastne potrebe. Vsled tega je kmalu nastala splošna lakota. Ker se je tudi v tovarnah malo izdelovalo, je kmalu nedostajalo tudi orodja in drugih najpotrebnejših industrijskih izdelkov. Vsled teh žalostnih izkušenj so prišli boljševiki do prepričanja, da se dandanes brez denarja, kapitala in zasebne lastnine ne da izhajati. Vzpostavili bodo novo denarno veljavo in sicer na zlati podlagi.

Ker je denar kot plačilno in splošno vrednostno merilo velike važnosti in neobhodno potreben, mora biti njegova veljava postavno zavarovana ne samo za sedanjost, temveč tudi za bodočnost. To vse je urejeno v zakonih posameznih držav, ki edine imajo pravico kovati denar.

Poljska tekstilna industrija.

Po sklenitvi trgovske pogodbe med Poljsko in našo državo, o kateri smo poročali že v zadnji številki, vlada vedno večje zanimanje v gospodarskih krogih obeh držav za vzpostavitev rednih trgovskih odnošajev. Radi nizko stoječe poljske valute bomo lahko dobavili od tam veliko cenejše blago, kot smo ga dosedaj od drugod. Med drugim blagom pridejo za nas v obilni meri v poštev izdelki poljske tekstilne industrije. Zagreber Tagblatt je priobčil pred kratkim dopis iz Varšave, kjer se obširno peča s stanjem te industrije, iz katerega posnemamo kratek opis v informacijo našim čitateljem.

Poljska je prevzela od delov treh držav, iz katerih se je sestavila, precej dobro razvito industrijo. Medtem pa, ko je vsa druga industrija še v povojih in polagoma vstaja iz vojnega opustošenja, so izdelki tekstilne industrije že tako obilni, da se jih lahko izvažajo.

Celokupna poljska tekstilna industrija je osredotočena v treh središčih in sicer: Lodž-Tomanov, Bielice-Biala in Bialystok. Industrija prvih dveh centrov predstavlja znaten del staroruske tekstilne industrije, ki je svoječasno oskrbovala celo zapadno Rusijo z blagom in celo izvažala v Turkestan, Mandžurijo in Mongolsko.

Značilno za rusko industrijo so velikanke naprave in obseg, kar najdemo samo v tako ogromni državi s 130 milijoni prebivalcev. V Lodžu so podjetja, ki zaposlujejo po 24.000 delavcev. Bombažna industrija Lodž-Tomazov šteje nad 35.000 krosen (Webstühle) ter 1.500.000 vreten

(Spindel), industrija ovčje volne preko 24.000 krosen in 925.000 vreten, lanska in konopeljska pa 4000 krosen in 44.000 vreten. Tu se izdeluje z ozirom na prejšnje ruske razmere predvsem konfekcijsko blago, česana preja in povlog, kakor tudi modne potrebščine za gospode in dame.

V Bialystoku se izdelujejo volnene odeje, žamet in podobne stvari. Tu je skupno okrog 100.000 vreten ter 2400 krosen. Velika kriza pa vlada v teh podjetjih vsled pomanjkanja večjih kreditov z ozirom na majhno vrednost poljske marke in odcepitvijo od prejšnjih denarnih virov Petrograda in Dunaja. Vsled tega dosega samo bombažna industrija predvojno produkcijo, druge pa stojijo komaj okrog 50% prejšnje normalne produkcije.

Medtem ko zalaga industrija, ki se nahaja v bivših ruskih pokrajinah, svetovni trg z blagom srednje kakovosti, prihaja iz Bielice-Biale blago najboljše kakovosti, ki je že l. 1920 doseglo predvojno stanje. Tu nakupujejo blago Angleži, ki ga potem prodajajo dalje pod firmo najboljših angleških izdelkov doma v Angliji, kakor tudi v nasledstvenih državah. Ta industrijski center ima predvsem to prednost, da ga ni zadelo vojno opustošenje. Medtem ko so se mogle druge na ozemlju bivše Rusije se nahajajoče podobne industrijske naprave boriti z zopetno vzpostavlo porušeni tvornice in se boriti za to, da so jim Nemci vrnili odpeljane stroje, je bil ta takoj v stanju, započeti z obratom. Ko je zopet produkcija presegla domače potrebe, si je tudi prvi poiskal dobre zveze za izvoz. Glavni odjemalci so mu Ogrska, balkanske države ter severna in južna Afrika.

Poljska tekstilna industrija postaja polagoma merodajni činitelj ne samo pri nasledstvenih državah, temveč tudi na svetovnem trgu. Lodž-Tomazovski bombaževi izdelki konkurirajo uspešno s češko-slovaškimi na dunajskem in budimpeštanskem, kakor tudi romunskem ter jugoslovanskem trgu. Jako uspešno premagujejo tudi angleško konkurenco v Indiji. Pa tudi izdelki ovčje volne so se napram češko-slovaškim ustalili na dunajskem trgu, kar je jako važno z ozirom na to, da se od tu dirigira ves izvoz proti Orijentu. V očigled temu, da predstavlja ta industrija okrog 3 milijone vreten in 60.000 krosen ter da zalaga ogromne pokrajine s svojimi izdelki že sedaj, ko je dosegla komaj 50% predvojne produkcije in porabi polovico izdelkov doma, se je začel inozemski kapital z zanimanjem obračati na to stran Poljske. Tako je pred kratkim neka angleška banka posodila 400.000 funtov šterlingov za vzpostavlo predilnice in tkalnice v Widzewu. Cel kredit se bo porabil samo za nabavo strojev in drugega inventarja.

Ko bodo enkrat premagane finančne težkoče in bo produkcija dosegla predvojno mesto, bo Poljska eden najmočnejših faktorjev pri konkurenci na svetovnem tekstilnem trgu.

Nov stanovanjski zakon.

Po ministrstvu za socialno politiko se stavljen in pred kratkim odobren novi stanovanjski zakon vsebuje v glavnem naslednja določila:

Najemnikom se v času od 1. januarja 1923 do 1. februarja 1925. ne sme odpovedati stanovanje razen v posebnih slučajih, ki so v zakonu izrecno navedeni. Denarnim zavodom, zavarovalnicam, trgovskim, industrijskim in podobnim podjetjem, ki imajo značaj velepodjetij, se bodo prostori odvezeli, če v teku največ enega leta ne zgradijo lastnih poslopij zase in za svoje uslužbenke. Izvzeta so tista, ki so že zgradila ali pa jim to vsled zanje prevelikih stroškov ni mogoče. Nadalje bo stanovanjska oblast odvezela stanovanja vsem tistim, ki imajo premoženja nad 1.500.000 dinarjev ali več kot 60.000 dinarjev letnih dohodkov in nimajo v državi nikakih lastnih stavb ali jih ne zgradijo tekom časa, ki jim ga predpiše stanovanjska oblast, kar pa ne sme presegati 2 leti.

Posesnik lahko odpove stanovanje takim, ki se ne držijo sklenjenih pogodb, ravna v nasprotju s hišnim redom, ne plačajo najemnine tekom dveh mesecev, ali pa če namerava obstoječa stara poslopja podreti in sezidati na tem mestu nova. Zidanje novih nadstropij se ne smatra za nove stavbe in se bo samo v izrednih slučajih dalo dovoljenje, da se bo lahko najemnikom odpovedalo stanovanje. Posesnik ima pravico do stanovanja v lastni hiši, če mu je za osebno porabo potrebno, četudi stanuje sam kot najemnik v kaki drugi hiši. Lastniki lokalov imajo do istih pravico, če so jih oddali v najem med ali po vojni in jih sedaj potrebujejo zase ali za svoje otroke. Vojna doba se računa do 24. marca 1920. Maksimalni termin za odpoved takih prostorov je določen za državne ali avtonomne oblasti, humanitarne, kulturne ali sanitetne institucije in lekarne na 1 leto. V slučajih, da je prišel posesnik ali njegovi otroci po 24. juniju 1914 v dotični kraj, je določen čas za izselitev takega najemnika nadalje na 6 mesecev po vročitvi odpovedi.

V zakonu je določen tudi delokrog stanovanjskih oblasti. Posesnik mora prosto stanovanje tekom 15 dni, če se je najemnik že izselil, tekom 24 ur pisмено naznaniti stanovanjski oblasti, ki najdalje v roku 8 dni odkáže stanovanje kakemu drugemu. Pri odkazovanju stanovanj imajo prednost državni uradniki, nadalje taki, ki so se morali izseliti vsled podiranja hiše v svrhu novega grajenja in pa taki, ki se pečajo s splošno potrebnimi poklici. Lastnik ima od 1. januarja 1923 dalje pravico soudeležbe na najemninah, ki jo dobi njegov najemnik s tem, da odda del svojih stanovanj podnajemniku. Nove stavbe so oproščene vseh omejitev.

Poročilo o seji Trg. in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dne 14. t. m. se je vršila seja Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani. Priobčujemo v glavnem stvari, ki so bile predmet razprave na tej seji.

K poročilu predsedstva je g. svetnik Lenarčič ugovarjal, da se plenarne seje zbornice vršijo le enkrat v letu, kakor občni zbor katerega društva in da imajo zbornični svetniki zelo malo stika z delovanjem zbornice. Po poročilu g. dr. Windischerja o načrtu zakona o neposrednih davkih se je razvila obsežna debata, v katero sta osebno posegla g. Jelačin in g. Lenarčič. G. Jelačin izvaja, da je Trgovski gremij sklenil, da se pri tem zakonskem načrtu postavi proti združništvu in zemljiškim posestnikom, češ, da le-ti ne plačujejo skoro nič davkov; g. Lenarčič pa se nagiba v prilog zemljiških posestnikov. Zbornica je na to sklenila, podati svoje nasvete k tej davčni noveli, kakor ga je sestavil referent in ki je ubran po srednji poti raznih stanovskih interesentov.

Nato se je razpravljalo o poročilu predsedstva ter jako obširno tudi o delovanju pomočnika finančnega ministra g. Plavšića, ki je pred dobrim mesecem predaval o sanaciji dinarja z nasvetom, da naj se trgovci čimprej iznebijo blaga, če noče imeti ogromne škode. G. Plavšić je tedaj obetal, da se bo oziral na vse želje, podane mu od interesentov iz Slovenije ter čimprej izdal pravilnik za nakup deviz. Zgodilo pa se to še do danes ni. G. Plavšić ima sedaj mnogo važnejše in nujnejše opravke in nato niti ne odgovori. Kritika g. Jelačina in ostalih gospodov je res upravičena, ne smemo pa prezreti tega, da so se ravno ti gospodje zelo eksponirali pri volitvah v Narodno skupščino s tem, da so si zelo prizadevali za zmago JDS in so s tem pomagali ustvariti današnji režim, kajti gotovo je, da je g. Plavšić le eksponent današnjih režimovcev.

Po triurni kritiki današnjega režima preide zbornica k naslednji točki dnevnega reda: poročilo zborničnih pregledovalcev računov za leti 1920 in 1921. Referent g. svetnik Rohrman je medtem že odšel. Po poročilih g. svetnika Ložarja se zbornični računski zaključki odobri.

Na dnevni red pride proračun za leto 1923, katerega se je pričelo obravnavati v posameznih detajlih. Skupnih potrebščin izkazuje proračun okrog 1.500.000 Din, izdatkov 1.452.600 Din. Za obrtno nadaljevalno šolstvo se votira 125.000 Din, za katere kritje bi se naj pobirala 25% naklada na pridobinski davek. Za fond trgovske akademije se dovoli skupni znesek 75.000 Din. Podpore za srednjo tehnično šolo se na predlog g. Ogrina sprejme iz kron v dinarje. Med drugim pride na razpravo predlog Zveze obrtnih zadrug, kranjskih in štajerskih, da naj se pobira naklada na pridobinski davek za nje, češ, da obrtniki ne marajo prostovoljno v to zvezo zadrug, ta pa se brez novcev ne more vzdrževati. Ta predlog se je sicer odklonil, mesto tega pa so se dovolile znatne podpore obema zvezama, nadalje tudi go-

stilničarskim in drugim zadrugam z motivacijo, da so to prisilne zadruge. Povdariti moramo nadalje predvsem to, da je večina odklonila predlog Jugoslovanske obrtne zveze, ki deluje že dolgo časa zelo uspešno za prosopeh obrtništva. Ta predlog sta s posebno vnemo pobijala gg. svetnika Zdravca in Rebek. Po tem odklonjenem predlogu so tisti zbornični člani, ki pripadajo po mišljenju SLS, v znak protesta zapustili zbornico. Ostal je samo predsednik in 22 članov, ker pa šteje zbornica 48 članov, je bila od sedaj seja nesklepčna in torej proračun veljavno ni mogel biti sprejet. Zahvala za to gre v prvi vrsti gg. Zdravcu in Rebeku. Sicer je pa že skrajni čas, da se Trgovska in obrtniška zbornica osveži po novem modernem duhu, saj se je v seji dovolj jasno pokazalo, da ni vse v redu. Tudi 25% doklade so po našem mišljenju z ozirom na to, da se bo pridobinski davek povečal, preogromne.

G. svetnik Ogrin in tovariši so predlagali tudi sledeče resolucije:

1. Zbornici je veliko na tem, da obrtno nadaljevalne šole, posebno v večjih krajih kot Ljubljana, Maribor, Celje v letošnjem letu takoj pričnejo s poukom. Zato naj blagovoli zbornica tem šolskim odborom sporočiti, da jim je dovolila prispevek do višine zneska kot lansko leto ter da želi, da se s poukom nemudoma prične.

2. Ministrstvo za trgovino in industrijo se naproša, da čimprej odobri od zbornice predlagano spremembo zakona o trgovskih in obrtniških zbornicah volivnega in poslovnega reda ter da se čimprej izvršijo zbornične volitve.

3. Zbornica obžaluje, da ministrstvo za socialno politiko ni imenovalo od nje predlagane člane v središnji in pokrajinski odbor Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Naproša se to ministrstvo, da čimprej izdela volivni statut ter razpiše volitve v gori imenovane odbore.

Lansko leto smo se zavzeli za volivni red zbornice. Naši vodilni člani so se potrudili, da je potom sporazuma prišlo do tega, dasi so pri tem doprinesli veliko žrtev ter volivni red popolnoma nič ne odgovarja modernim zahtevam. Zato pa ne more biti dolgo čas, ko se tudi to spremeni.

OBRTNIKI! Vaše glasilo je »Jugoslovanski Obrtnik«! Širite naš list med svojimi tovariši in prijatelji! Pridobivajte mu novih naročnikov! Naj ne bo slovenskega obrtnika, somišljenika SLS, ki bi ne bil naročen na svoje stanovsko glasilo!

Društveni vestnik.

Na zadnji seji izvršilnega odbora so se med drugimi tudi glede našega glasila »Jugoslovanski Obrtnik« storili nekateri važni sklepi. Naročnina se je z ozirom na vedno večjo draginjo povišala za 4 Din, da znaša za celo prihodnje leto 12 Din. Obrtna Zveza naj od vseh svojih članov, ki so naročeni na list, poberejo čimprej naročnino za prihodnje leto ter jo pošljejo upravištvu po položnici. Vsem naročnikom, ki

do konca januarja 1923 ne poravnajo naročnine za to leto, se list brezpogojno ustavi. Obrtni Zveze naj priredijo prihodnje leto vsaj eno prireditev ter del čistega dobička naklonijo centrali za uravnavo proračuna. Centrala je navezana za vzdrževanje obrata predvsem na prispevke svojih članov. Skličejo naj se v ta namen izredni občni zbori ali pa seje.

Kar se tiče dela posameznih Obrtnih zvez, je bil 19. novembra sestanek Obrtne zveze v Trzinu. Po končanem dnevnem redu je bila sprejeta sledeča resolucija:

Na sestanku Obrtne zveze v Radovljici zbrani obrtniki odločno protestiramo proti nepravilnemu nakazilu poslovnega davka, ki se obdavčijo obrtniki, ki imajo 1—2 delavne moči, ki so pa po zakonu za poslovni davek istega prosti. Protestiramo tudi proti postopanju okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki nam pošilja okrožnice, postavljajoč obrtnike v različne nevarnostne razrede, česar še kak izobraženec ne razume. Zahtevamo več jasnosti. 3. decembra pa se je vršil istotam občni zbor, ki je bil jako dobro obiskan. V nedeljo, dne 10. t. m. pa se je vršilo lepo uspelo zborovanje Obrtne Zveze v Radovljici, kate- terega se je udeležilo nad 70 članov. Več govornikov je obravnavalo politični položaj ter tekoče obrtniške zadeve. Veliko zanimanja je vzbudilo tudi predavanje o davčnih zadevah. Poslušalci so se z zadovoljstvom razšli z željo, da bi se kmalu priredil zopet podoben sestanek.

Obrtni Zveze, ki želijo v bodoče prirediti kako zborovanje in bi rade govornike iz Ljubljane, naj to najmanj 14 dni poprej naznanijo centrali, ki bo preskrbela predavatelja. Zaeno naj sporočijo tudi svoje želje glede predmeta, ki bi se naj obravnaval.

Če pride kak član v Ljubljano, se naj vedno oglasi v centralnem tajništvu, ki se nahaja v Pražakovi ulici št. 3 (poslopje Zadrzne Zveze) in uraduje vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne.

Politične vesti.

Ljubljanske občinske volitve. Tukaj- šnje občinske volitve s sijajno zmago opozicije, so porazno vplivale na vladne stranke. Za nje je vladalo ne samo pri nas, tem- več tudi v beograjskih in zagrebških poli- tičnih krogih veliko zanimanje. Kar se tiče razdelitve mandatov, jih pripada Zvezi de- lovnega ljudstva, kjer so združeni pristaši SLS, bivši komunisti ter del socialnih de- mokratov: 35, JDS (mladini): 5, Jugoslo- vanski Zajednici (starini in NSS): 8, So- cialno-demokratski stranki pa 1. Te volitve so vehementna obsodba sedanjega režima in pričajo, da bodo prihodnje državno- zberske pravi poraz za tiste, ki vladajo z nasiljem.

Državni proračun. Sestavljen je pro- račun za budgetno leto 1923-24. Rednih izdatkov izkazuje 4.247.403.446-14, rednih dohodkov pa 6.647.665.519-50 Din. Izredni izdatki predstavljajo vsoto 2.687.193.984-25 izredni dohodki pa 287.281.344-50 Din. Po tem načrtu bi torej ne bilo nikakega pri- manjkljaja, temveč celo 349.433-61 Din preostanka.

Raznoterosti.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani. Opozarjamo na volitve delegatov za pokojninski zavod nameščencev v Ljub- ljani. Volitve so razpisane na dan 5. febru- arja 1923. Volilni imeniki so razporejeni od 19. decembra 1922 do 2. januarja 1923. Vo- lilni imeniki so razgrnjeni pri Pokojnin- skem zavodu, trgovski in delavski zbornici v Ljubljani, na magistratih v Mariboru, Cel- ju in Ptuj ter občinskem uradu v Trbov- ljah. Za Dalmacijo v trgovački komori in radniški komori v Splitu. Reklamejski rok je določen do včevši 2. januarja 1923. Kan- didatne liste je treba vložiti do 2. januarja 1923 do 10. ure dopoldne. Opozarjamo tudi na sledeči razglas:

Službodajalcem v Sloveniji in Dalmaciji. Volitve v »Pokojninski zavod za nameščence« v Ljubljani so pred- durmi. Pokojninski zavod, v katerem so ob- vezno zavarovani zasebni in deloma javni (ne državni) nameščenci in kojega člani so tudi njihovi službodajalci, je eminentno važ- na socialna ustanova, katere namen so osi- guranje starostne preskrbe in pa podpore vdov in sirot, brezposelnih in bolnih na- meščencev. Pokojninski zavod v Ljubljani, kojega delokrog se razteza na Slovenijo in Dalmacijo in ki se bo verjetno razširil na celo kraljevino, poseduje že danes ogromno imovino, ki se bo v par letih povečala na približno pol milijarde kron. Imovino tvo- rijo zavarovalne premije, ki jih redno pla- čujejo deloma nameščenci, predvsem pa njih službodajalci. Z gotove strani se že delj časa deluje sistematsko na to, da pride go- spodarstvo v tej velevažni instituciji v roke eksponentov gotove klike, ki bi imovino zavoda izrabljala v svoje strankarske gospo- darske namene. Proti tem naklepom so se službodajalci združili v enotno, nepolitično gospodarsko fronto. Svarimo službodajalce, da ne nasedejo gotovim ljudem, ki izrablja- joč neinformiranost javnosti, pod raznimi strokovnimi imeni agitirajo za svojo stran- karsko kandidatno listo!

Zavarovalnice v naši državi. Našim ljudem ni znano, da je izmed mnogih za- varovalnic le manjšina v domačih rokah. Med te se prištevajo: 1. »Vzajemna zava- rovalnica« v Ljubljani; 2. »Croatia«; 3. »Beogradska zadruga«; 4. »Srbija«; 5. »Tri- glav« in 6. »Šumadija«. Razen teh je še nekaj zavarovalnic, pri katerih je le de- lomno zastopan domač kapital, in sicer: 7. »Sava«; 8. »Jugoslavija«; 9. »Herceg-Bos- na«; 10. »Slavija« in 11. »Koruna«. Popol- noma v tujih rokah so sledeče zavaroval- nice: 12. »Union« in 13. »La Nationale« (francoski); 14. »Assicurazioni Generali« in 15. »Riunione adriatica« (italijanski); 16. »Rosija Fonciere« (budimpeštanska); 17. »Vardar« (dunaška); 18. »North-Bri- tish« in 19. »Commercial Union« (angleški); 20. »Idria« (mažarska); 21. »Anglo-Ele- mentar«; 22. »Adria«; 23. »Concordia« in 24. »Avstrijski Phönix« (avstrijske); 25. »Nada« (mohamedansko-budimpeštansko); 26. »Providnost« in 27. »Bleichröder & Co.« (nemški).

Ugodnosti pri dobavi bencina. Po po- ročilih zagrebške trgovske in obrtniške zbornice lahko dobavijo industrijalci, obrt- niki in poljedelci v smislu 118. točke tro-

šarinskega zakona davka prosti bencin pod gotovimi ugodnostmi, če dobijo poprej tozadevno dovoljenje finančne direkcije. Te ugodnosti veljajo samo za dobavo ben- cina iz domačih rafinerij v industrijske svrhe in kot pogojno sredstvo za poljedel- ske in maloindustrijske obrate. Ugodnosti izključujejo trgovce mineralnih olj, ki ni- majo lastne rafinerije, četudi se bavijo s produkcijo rasita in parafina. V tozadevnih prošnjah, ki morajo biti kolekovane s 13 dinarji, se mora navesti sledeče: 1. Za kaj se rabi bencin. 2. Približna letna potreba kakor tudi količina enkratne dobave. 3. Sedež domače rafinerije, odkoder se doba- vi bencin in način zasiguranja odgovarja- jočega trošarinskega davka. Zadržje pride le tedaj v poštev, če presega letni konsum 10.000 kg. Zasiguranje trošarine znaša 10 dinarjev za 100 kg. Če se bencin uporab- lja kot sredstvo za analizo ali ekstrakcijo, se mora v prošnji postopanje natančno opi- sati. Pri uporabi bencina za proizvodjanje toplote pa, kako in v kakšne svrhe se rabi temperatura, pri čemur se mora označiti tudi sistem, moč motorja in maksimalni konsum za 1 obratno uro. Razentega je treba navesti delovni čas in podati zave- zo, da se bo prosilec podvrgel kontrolnim predpisom. Vsaka zloraba davka prostega bencina ima za posledico takojšnjo ukini- tev ugodnosti in pa poravnavo trošarin- skega davka za ostalo količino bencina. Za uporabo bencina pri motorjih so pred- pisane posebne knjige, ki se dobijo pri finančnih direkcijah. Minimalna enkratna dobava davka prostega bencina je določe- na na 100 kg. Vsled te ugodnosti prihra- nijo stranke 300 Din pri hl.

Nov železniški tarif. Ministrstvo sa- obračaja pripravlja nov železniški tarif za osebnih in tovarnih promet. Kakor se poroča, bo ta tarif zopet zvišan za 100 odstotkov ter bo stopil 1. januarja 1923 v veljavo.

Dobra tobačna letina v Vojvodini. Le- tošnja tobačna letina v Vojvodini izkazuje jako dobre uspehe. V skladiščih monopol- ske uprave v Novem Sadu je prispelo do polovice novembra nad 3 milijone kilogra- mov tobaka v listih. Ta material se bo predelal v tobačnih tovarnah v Nišu in Sarajevu. Producenti so dobili od države za letošnji pridelek 100% priboljška.

Trgovski promet med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Po poročilih češkoslovaške- ga trgovskega ministrstva dobivajo zad- nje čase češkoslovaški izdelki precej od- jemalcev v naši državi. Zanimanje se ka- že predvsem v usnjarski industriji, ker nam italijanska roba vsled slabše kako- vosti posebno ne ugaja. Tekstilni izdelki, ki so bili dosedaj vsled visoke češke va- lute predragi, se zadnje čase v večji meri nabavljajo. V prvi vrsti prihajajo v poštev tkanine, blago za obleke, kožuhovina in vezenine, kar vse uspešno konkurira z ita- lijanskimi izdelki. Kakor kaže, se bo tr- govski promet med obema državama v bližnji bodočnosti zboljšal in prišel do tes- nejših medsebojnih zvez.

Sladkorni pridelek na Češkoslova- škem. Letošnji sladkorni pridelek cenijo na 6.950.000 q. Lani je znašal 6.600.000 q. Od tega pridelka se bo porabilo za domač konsum okroglo 3.500.000 q sladkorja, iz- vozilo se ga bo pa 3.450.000 q.

Reforma trgovskih zbornic v Romuniji. V Romuniji obstoja sedaj 20 trgovskih zbornic, od katerih je bilo ustanovljenih 12 na podlagi zakona iz leta 1866, 6 pa pozneje. Ker pripada po mirovni pogodbi Romuniji Bukovina in Sedmograška, je prevzela od teh dveh še 2 zbornice. Vse te zbornice se namerava sedaj z novim zakonom preurediti tako, da se jih bo izenačilo ter razširilo njih avtonomijo, kakor tudi delokrog. Trgovske zbornice bi naj po tem načrtu prevzemale izvedbo javnih naprav. Pečale bi se naj predvsem s stvarmi, ki so potrebne za razvoj industrije in trgovine kakor s produkcijskimi borzami, velesejmi in razstavami. Za povzdigo obrtništva bi naj ustanovljale in vzdrževale obrtne šole. Število članov teh trgovskih zbornic se je določilo na 65. Da se odpravi sedanji nedostatek vsled katerega je bila industrija v zbornicah premalo zastopana, se bo preuredila tudi njih sestava. Posamezne trgovske zbornice so glede tega predlagale razdelitev v 5 odsekov in sicer za trgovino, industrijo, akcijske družbe, veletrgovino in malo trgovino. Največ izgleda pa ima načrt, ki temelji na tozadevnem francoskem zakonu iz leta 1908. Po tem se voli celokupno članstvo zbornice, v tem pa naj bodo zastopane vse gospodarske panoge po načrtu, ki ga imajo sestaviti zbornice same. Doba mandator je projektirana na 4 leta. Ustanavljanje novih zbornic je vezano na odobrenje vlade in na mnenje centralne zveze trgovskih zbornic. Važno je tudi določilo, da se trgovskim zbornicam pripozna pravica najemanja posojil z odobrenjem vlade, brez tozadevnega predhodnega zakona. Vlada ima v gotovih slučajih pravico do razpusta kakor trgovske zbornice, toda samo sporazumno s poprej omenjeno centralno zvezo. Romunski gospodarski krogi pričakujejo od te reforme nove širše podlage za uspešen razvoj njihove trgovine, industrije in obrti.

Češkoslovaški železniški park. Dolžina češkoslovaških železnic znaša 11.604 kilometrov. Železniški park vsebuje 3705 lokomotiv, 7352 osebnih, 2600 službenih ter 95.000 tovornih vagonov.

Položaj ruske industrije. Kakor znano, se nahaja ruska industrija vsled desolantnih razmer v jako težkem položaju. Če bi se hotelo zadostiti denarnim zahtevam, bi mogla država priskočiti na pomoč z gorostasno vsoto 408 triljonov rubljev. Vzrok tega velikanskega primanjkljaja je iskati v zadolženju podjetij, horendnemu povišku delavskih plač in v potrebi nabave surovin. Kar se tiče velepodjetij petrograjskega industrijskega okoliša, jih je od 940 v obratu samo 307, v katerih je zaposlenih 72.000 delavcev. V prvi polovici letošnjega leta je produciralo 146 železniških tvornic 24% predvojne količine blaga v vrednosti okrog 40 milijonov zlatih rubljev. Najbolje še stoji tekstilna, usnjarska in tobačna industrija. Podjetja se posebno pritožujejo nad velikimi davki, ki jih tirajo v vedno večje dolgove. Produkcija kovinske industrije se je znatno znižala. Do julija letošnjega leta je znašala samo 5½ milijonov pudov izdelkov napram istočasni predvojni produkciji od 283 milijonov pudov. Kar se tiče plavžev, jih je od 150

v obratu samo 15. Glavni odjemalec teh izdelkov je država, ki pa mora vsled nedostatnih finančnih sredstev dobavo vedno bolj omejevati in tudi naročeno blago ni več v stanu plačevati. Položaj elektrotehnične industrije je ravnotako žalosten. — Predvojna produkcija v vrednosti 60 milijonov zlatih rubljev, ki je krila 60% dom. potreb, se je skrčila v letu 1920 na vrednost od 5 milijonov, t. j. komaj 12½% prejšnje produkcije. Najboljše deluje tekstilna industrija, ki je v znatnem napredku.

Avtomobilna industrija. Ameriška avtomobilna industrija je producirala vsled ugodno se razvijajočih gospodarskih prilik tekom zadnjih 4 mesecev 1 milijon avtomobilov. Posebno so si nabavili te vrste vozil poljedelski krogi, ki so vsled dobre žetve prišli do precejšnjih denarnih sredstev. V Kanadi igra avtomobilni promet vsled malega števila železnic jako veliko vlogo. Vsled tega stoji ta država glede števila avtomobilov takoj za Ameriko. Letna produkcija avtomobilov znaša 100.000 komadov, od katerih jih ostane polovica doma, polovico pa se jih izvozi. Po neki pariški statistiki je bilo meseca oktobra 10 milijonov 922.278 avtomobilov v vseh kulturnih državah v prometu. Največ jih ima Amerika. Nekatere druge države jih imajo sledeče število: Angleška 420.000. (1 av-

tomobil pride na 110 prebivalcev.) Francija 202.500 (205); Nemčija 75.000 (733); Italija 35.000 (1125), Švica 26.500 (151).

Avstralske železnice. Večkrat se je že obravnavalo vprašanje železniške proge, ki bi peljala preko cele Avstralije. V zadnjem času se je baval poseben odsek avstralskega zveznega parlamenta s problemom gradnje take železnice, ki bi vezala sever z jugom in šla od Port Darwina na severu do Adelaide na jugu, odkoder že sedaj vodijo železnice v osrčje. Železnica bi bila potrebna predvsem za naselitev severnega teritorija, kjer je še tako malo belokožcev, da pride povprečno na 1000 angleških kvadratnih milj samo eden. Naselbine bi tukaj vsled dobrih izgledov za živinorejo in rude dobro uspevale.

Odgovorni urednik Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Papirna trgovina Ivan Gajšek Ljubljana, Sv. Petra c. 2

priporoča

in ima vedno v zalogi *trgovske in poslovne knjige*, razne bloke in pomožne knjige za obrt in trgovino lastne založbe in izdelka, pismeni, trgovski, uradni, prepisni papir, založ. šol. zvezkov, Tabor'.
:: *Najboljši in najcenejši pisalni stroji 'Oliver'.*

Postrežba tudi po pošti točna.

Strojno mizarstvo in koncesion. pogrebno podjetje M. Gogala, Bled

se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov, stopnic, steklenih sten, verand in pohištva in sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloga transportnih krsel in prevzem pogrebnih transportov na vse strani naše države.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BAHOVEC nasledniki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC-CO.

Stroji za šivanje iz najboljših tovarn
izgotovljeno moško obleko
zalogo klobukov
in drugo manufakturno blago

Cene zmerne!

Cene zmerne!

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ

KRANJ št. 24.

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

Konfekejska tovarna

FRANDE

družba z o. z.

Ljubljana, Emonska cesta 8.

Brzjavke: Frande, Ljubljana. Tel. interurb. 313.

Tovarna: Dunajska cesta - Stožice 48. Tel. 532.

Moderna, po češkem načinu urejena konfekejska tovarna za izdelovanje vsakovrstne moške konfekcije in raznih uniform.

Največja tovarna te vrste v Sloveniji.

Zastopstvo prvih čeških tovarnih sukna.

Samo na debelo!

Sprejemajo se zanesljivi, trezni krojaški delavci.

Joško Videtič, Tržič

Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

Najboljši

čevljarški vosek „Terrax“

izdeluje

edina obstoječa tvornica v Jugoslaviji:

Jugoslavenska industrija kemijskih proizvoda d. d.
Karlovac (Hrvatska).

Od dobrega najboljši!

Vsak čevljar naj naroči za poskušnjo!

Pošilja se v poštnih zavojih.

Jadranska banka Beograd

Dionička glavica: 60.000.000 Din. Rezerva: 30.000.000 Din.

Podružnice:

Bled, Bavdat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelša, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

Amerikanski odio. Naslov za brzjavke: **Jadranska.**

Afiliirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.

Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

Stavbno podjetje Ivan Ogrin

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8

Prevzema vsa zidarska in
druga stavbna dela

Izvršuje razne načrte in pro-
račune

Izdaja strokovna mnenja

Primerno nizke cene
Delo solidno

Telefon št. 426

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omej. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, villjev, slamo- in
reporeznic, brzeparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonialnega in špecerijskega
blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

➔ Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas. ➔

Lastna zeljarna.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniški, elektrotehniški in gumijevi predmeti na
drobno in na debelo. - Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev tovarne Walter Martiny v Tu-
rinu. - Na razpolago je hidravlična stiskalnica za
mont. gumijastih obročev za tovarne avtomobile.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2

Telefon 588 — Brzjavke: Kuštrin, Ljubljana.

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska cesta 20 — Telefon 470.

Maribor, Jurčičeva ulica 9 — Telefon 133

Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbnik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko
spadajoča dela. — Izvršuje to-
zadevne načrte in proračune.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstope ra-
čunov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice,
lombardira vrednostne papirje, kupuje in
prodaja tuje valute in devize, sprejema
vloge v tekočem računu in na vložne knji-
žice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x